بررسی آلودگی هوا در «نسیم حیات»

آلودگی هوا در برنامه «نسیم حیات» شبکه پنج بررسی می‌شود. به گزارش جام جم، نهمین قسمت از برنامه نسیم حیات با موضوع آلودگی هوا به تهیه کنندگی امیرحسن خواجوی امشب ساعت ۲۱ و ۳۰ دقیقه از شبکه پنج سیما پخش می‌شود. در حال حاضر هم علم و هم تجربه لازم در سطح ملی و بین‌المللی برای رفع معضل آلودگی هوای کشور وجود دارد؛ اما این که چرا این مهمان ناخوانده هر سال مزاحم شهرهای ایران می‌شود، سوالی است که مسؤولان ذی ربط باید به آن پاسخ دهند. در نهمین قسمت از نسیم حیات، مهندس داریوش گلعلی‌زاده معاون مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم سازمان حفاظت محیط زیست و مهندس محمد غیبی کارشناس ارشد و پژوهشگر محیط زیست، به شناسایی عوامل آلودگی هوا و بررسی راهکارهای برون‌رفت از شرایط فعلی می‌پردازند. نسیم حیات کاری از گروه اجتماعی شبکه پنج است که هر هفته یکشنبه‌ها با اجرای اسماعیل باستانی از ساعت ۲۱ و ۳۰ دقیقه به مدت ۵۰ دقیقه روی آنتن شبکه پنج سیما می‌رود.

همه اینجا جمع‌اند

ساعت نزدیک ۶ و نیم عصر بود که به ساختمان شیشه‌ای رسیدیم، تحریریه خبر ۲۱ اولین اتاقی بود که درست سمت راست در راهروی منتهی به استودیوها قرار داشت. فضایی که بخش‌های مختلفی از بین‌الملل گرفته تا مجازی و استان‌ها را در خود جا داده بود. حال و هوای آن به خیلی از تحریریه‌ها نزدیک بود با این تفاوت که میزان استرس بیشتری آنجا موج می‌زد و همه سخت مشغول نهایی کردن خبرها بودند.

کمی آن طرف‌تر از این اتاق و عبور از نگهبانی دیگری که در انتهای راهرو قرار دارد، چشم‌تان به فضای بزرگی می‌افتد که مقر همه بخش‌های خبری نام آشنایی است که از شبکه‌های مختلف به جز خبر (که در واحد دیگری تأمین می‌شود) روی آنتن می‌رود.

اخبار ۱۹، ۲۰ و ۳۰، ۲۲، علمی، شبکه ۵، ورزشی، گفت‌وگوی ویژه خبری و هر بخش دیگری که فکرش را بکنید، اینجا کنار هم جمع هستند. سمت چپ و بخش جلویی این سالن را میزهایی که هر کدام به یکی از این بخش‌ها تعلق دارد، پر کرده است و دور هر میز دبیران آن مشغول تهیه و تنظیم اخبار هستند. (اینجا هر گروهی یک سردبیر و چند دبیر دارد و خبری از عنوان خبرنگار نیست.) در کنار اینها درست سمت راست‌تان در انتهای سالن، استودیو و دوربین‌هایش قرار گرفته‌اند. بخشی که فعلا میزبان خبر ورزشی شده است.

خبرها از کجا می‌آیند؟

پخش، یکی از بخش‌هایی است که نتایج کار خبر را روی آنتن منعکس می‌کند و می‌توان گفت آخرین دروازه بانی اخبار در این مجموعه انجام می‌گیرد. اینها را احمد شفیعی‌ها که بیشتر از ۲۳ سال است در تحریریه بخش خبری ۲۱ حضور دارد و از دبیران این قسمت است، می‌گوید. در حالی که دو ساعت مانده به پخش، اعضای تحریریه بدون توقف مشغول‌اند و به قول خودشان فرصت سرخاراندن هم ندارند. در همین گیر و دار، شفیعی‌ها حاضر می‌شود تا همان جا چند دقیقه‌ای درباره شکل‌گیری خبرها گپ بزنیم.

او که همراه بقیه اعضای گروه رسما از ساعت ۱۵ کارشان را شروع می‌کنند، می‌گوید: پیش از این بخش، فرآیندهای زیادی طی می‌شود تا کار به اینجا برسد، از تولید گزارش‌های خبری گرفته تا سوژه‌یابی‌ها و اتفاقات دیگری که هر کدام روند مخصوص به خود را دارند؛ جریانی که به صورت یک تعامل شکل می‌گیرد و گاهی علاوه بر سوژه‌های موجود، پخش، تقاضای پرداخت به موضوعی را می‌کند. در ادامه ما در این بخش تقسیم کاری داریم که در طول آن بعضی دوستان اخبار داخلی را کار می‌کنند و گروه دیگری در بخش بین‌المللی فعال هستند. سردبیر هم در نهایت روی خروجی نهایی نظارت می‌کند. اما طبقه‌بندی و شیوه نگارش خبرها هم موضوع دیگری بود که او درباره‌اش گفت: اخبار، بسته به سیاستگذاری‌هایی که داریم تهیه و تنظیم می‌شود. در این بین تحریر و نگارش که شیوه مشخصی دارد، جزو ساده‌ترین بخش‌هاست و وجه دیگر همان‌طور که گفته شد به سیاستگذاری‌ها برمی‌گردد که به دروازه‌بانی و تجربه بیشتری نیاز دارد. پرشدن گوش و چشم مردم از اخبار فضای مجازی هم مساله دیگری بود که البته شفیعی‌ها درباره‌اش معتقد است آنچه از آنتن تلویزیون رسمی پخش می‌شود حتی برای نهادهای مخالف ما عیار و ارزش دیگری دارد. او می‌گوید: در این بین ما باید برای جلب رضایت مردم بهترین ساز و کار و نحوه چیدمان را برای مخاطبانمان داشته باشیم.

شفیعی‌ها درباره جایگاه و وضعیت خبر ۲۱ هم بیان کرد: این‌که تا حد مطلوب چقدر فاصله داریم باید در اتاق فکر روی آن بحث شود. به نظر من یک بخش خبری یک‌ساعته صرف پوشش اخبار داخلی و مواردی که بیشتر بار سیاسی دارند و کمتر سبقه‌های فرهنگی، اجتماعی و... در آن مشاهده می‌شود مقداری سنگین است. من احساس می‌کنم که برای اثرگذاری حتی مطالب سیاسی‌مان باید تنوع موضوعی و شکل و اجرا را بیشتر در نظر بگیریم. البته در این زمینه تلاش‌هایی صورت گرفته اما اگر بدون تعارف بخواهیم بگوییم نباید کارشناسان ما به چند نفر محدود شوند که حرف‌هایشان هم برایمان تکراری شده و گاهی اندیشه جدیدی ندارند یا نمی‌توانند آن را مطرح کنند. به همین دلیل باید بازنگری در این زمینه داشته باشیم و حرف‌های تازه‌تری بزنیم. او در ادامه از جذابیت بیشتر اخبار ۲۰ و ۳۰ به نسبت بقیه بخش‌های خبری گفت و پرداختن به سوژه‌های غیرآیین‌نامه‌ای‌تر را یکی از دلایل آن دانست.

آیین‌نامه‌های دست و پاگیر

به گفته دبیر این بخش، خبر ۲۱ آیین‌نامه‌ای مشخص مثل شخصیت‌های سیاسی و... را دارد که باید آن را پخش کنند. شفیعی‌ها می‌گوید: خیلی تلاش شده تا به مرزی برسیم که بدانیم خبری که چند پوشش بسیار مهم سیاسی دارد، بیشتر از ده تا ۱۵ دقیقه ظرفیت پرداخت ندارد. امام خمینی (ره) هم در همان زمان در جلسه‌ای با بچه‌های اخبار به این موضوع اشاره کرده و گفته بودند که آیا همیشه صحبت من به عنوان رهبر باید مهم‌ترین خبر این کشور باشد؟ و بعد هم مثال زده بودند که اگر مثلا کشفی علمی در دنیا شده که اهمیت بالایی دارد، آن را اول بروید. با این حال ما در ژورنالیسم تلویزیونی پیشرفت‌های بسیار زیادی داشتیم که گاهی حتی اختلاف‌برانگیز بودند اما بازهم می‌تواند بهتر باشد.

این‌که چه چیزی باعث شده تا شفیعی‌ها بیست و چند سال در این فضا بماند هم سوالی بود که او آخر در پاسخ به آن گفت: با وجود فضای مجازی من چندان اهل گوشی‌های هوشمند نبوده و نیستم البته از این قافله عقب نمانده‌ام چرا که ما جزو اولین کسانی بودیم که حدود ۲۵ سال پیش به اینترنت دسترسی داشتیم اما زمانی که از این مجموعه دور باشم، احساس می‌کنم که تلفن و دیگر فضاها پاسخگوی نیاز من در حوزه کسب اخبار نیست و شاید همین حس روزآمد بودن یکی از عواملی است که باعث شده در اینجا بمانم.

گزارش جام جم از پشت صحنه اخبا

در «خبـــر» چه

فاطمه شهدوست
رسانه

آهنگ خاص خودش را توی ذهنمان داشت. حالا مشغول تماشای هر برنامه‌ای هم که بودیم کانال تلویزیون عوض می‌شد و می‌رفت روی شبکه‌ای که اخبار پخش می‌شد. گذر سالیان و وسعت پیدا کردن شبکه‌ها و فراوان برنامه‌های خبری شبکه‌های مختلف هم چیزی را عوض نکرده است، هنوز آدم‌ها می‌خواهند اخبار ببینند و باخبر شوند دنیا چه خبر است.

حالا میان معدود برنامه‌های خبری آن روزگار و بی‌شمار برنامه‌های امروز خبر ساعت ۲۱ هنوز هم زنده مانده و دیدن آن برای خیلی‌ها به خصوص پدرها به یکی از واجبات شبانه تبدیل شده است.

از فشارهای بیرونی تا تلاش برای خوش ریتم شدن

در ادامه از آقای سردبیر که از سال ۸۴ وارد دنیای خبر تلویزیونی شده و ده سال است سردبیری بخش‌های مختلف را تجربه کرده، بالاخره فرصت کوتاهی می‌گیریم و صحبتمان را با صبوری ویژه‌ای که او در عین فشار و استرسی که آن جاهست دارد، با بحث فضای خبر ۲۱ شروع می‌کنیم.

احمدی می‌گوید: یکی از مشکلات اصلی که این بخش با آن روبه‌رو شده، این است که به دلیل تقاضاهایی که از طرف مسؤولان بیرون سازمان وجود دارد، ما مجبوریم خبر را با شخصیت‌های سیاسی شروع کنیم، این لطمه جدی برای خبر بود. در این بین کاری که ما کردیم این بود که اگر قرار شد این‌طور شروع کنیم، از آن شخصیت مثلا رئیس جمهور حرفی را پخش کنیم که به کار زندگی مردم بیاید یا آنها به دنبال شنیدنش باشند. مثلا یک بار آقای آشنا، انتقادی کردند که خبر ۲۱، ۳۰ ثانیه بیشتر از حرف‌های رئیس جمهور را در ابتدا نرفته است، در حالی که این تشخیص اولا به عهده سردبیر یک بخش خبری است، ثانیا اشتباه کرده بودند و زمانی که به خبر رئیس جمهور اختصاص داده شده بود ۳۰ ثانیه نبوده بلکه بیش از دو دقیقه بوده. بسیار موارد استثنایی پیش می‌آید که بشود خبری را بر خبر رئیس جمهور، در چینش کنداکتور اولویت داد.

اینها الزاماتی است که تقریبا در بخش‌های حاکمیتی وجود دارد و از آنجایی که بیشتر از یک سال است ما با تغییر استودیو مشغول کار کردن روی این بخش هستیم سراغ اخبار کشورهای مختلف مثل آمریکا رفتیم و در این بررسی‌ها دیدیم آنها هم اغلب خبر اولشان را با اخبار و اشخاص سیاسی شروع می‌کنند.

او با اشاره به یکی دیگر از مسائلی که در این بخش خبری وجود دارد، افزود: نکته دیگر این است که ما درگیر ریتم کندی هستیم و خیلی سعی کردیم آن را اصلاح کنیم و در طرح جدیدی که برای این بخش داریم، قرار است در چند روز آینده تغییرات بیشتری در این بخش بدهیم. دیگر روزگاری نیست که مردم منتظر باشند تا ساعت ۹ شب فقط خبر بشنوند و ما باید آورده جدیدی داشته باشیم که بخشی از آن همین نگاه تحلیلی است.

در فصل جدید خبر ۲۱ که در راه است، یکی از دغدغه‌های ما این است که ببینیم چطور باید به یک موضوع پرداخته شود که به سوال همه مخاطبان پاسخ دهد.

از نحوه کار سردبیری خبر هم پرسیدیم که احمدی در جوابش گفت: سردبیر بخش خبری تلویزیونی در مرکز مراجعات قرار دارد. از دبیران خبر و عوامل تولید و پخش گرفته تا دستگاه‌های مختلف و مدیران ارشد معاونت سیاسی سازمان صدا و سیما، مستقیم با او در ارتباطند. اما از همه مهم‌تر مسؤولیتی است که در قبال مردم و تامین نیازهای خبری و پیگیری دغدغه‌های آنها وجود دارد.

از جغرافیا و پذیرش تا گویندگی!

به اتاق تحریریه ۲۱ که از بقیه جداست برمی‌گردیم، چهره آشنایی به چشم‌مان می‌خورد؛ علیرضا صادقی، گوینده امشب است و درگیر و دار بررسی اخبار فرصتی می‌شود تا با او صحبت کنیم. آرامش و تواضع، دو ویژگی شاخص آقای گوینده هستند که در برخورد اول هم متوجه‌اش می‌شوید. او دست کم از دو ساعت پیش از شروع پخش باید در تحریریه حاضر باشد تا آماده اجرای با تسلط خبرها شود.

از کی فهمیدید که باید گوینده شوید؟

من همچنان در حال شاگردی هستم و این افتخار بزرگی است که در کنار اساتید این حوزه مثل مرحوم افشار، آقای بابان و حیاتی بودم و هر چند سال هم که بگذرد من خودم را شاگرد آنها می‌دانم. اما بحث علاقه مندی به خبر برای من از زمان نوجوانی بود و زمانی که دبیرستان بودم خیلی وقت‌ها کتاب‌هایی که اغلب مربوط به تاریخ کشورهای متفاوت بود را چند بار می‌خواندم و بعد جلوی آینه مثل گوینده‌ها تکرارشان می‌کردم. از همان زمان من علاقه خاصی به اخبار داشتم و حتی تفسیر خبر را هم نگاه می‌کردم در حالی که خیلی از همسن و سال‌های من به برنامه‌های کودک، ورزشی و... علاقه‌مند بودند. خلاصه آن که این جریان از همان ابتدا در ذهن من بود، اما هیچ وقت فکر نمی‌کردم به صورت یک شغل دربیاید.

و شروع رسمی این ماجرا چطور اتفاق افتاد؟

بعد از آن زمان کارهای زیادی که ربطی به گویندگی نداشت را انجام دادم، لیسانس من جغرافیاست، مدتی در دفتر اسناد رسمی کار می‌کردم، مقطعی در بخش پذیرش هتل بودم و کارهای متفرقه زیادی انجام دادم تا این‌که روزنامه خراسان آگهی‌ای را منتشر کرد که به تعدادی گوینده نیاز داریم، خبری که خودم از آن اطلاع نداشتم و از طریق دوستم باخبر شدم. در ادامه سراغ آگهی رفتم و فرم‌های مربوط را فقط به این نیت که بتوانم به سازمان بروم و استودیوها را ببینم، پرکردم. آن موقع حتی امیدی به این که قبول شوم هم نداشتم و نیتم همان بود که گفتم. با این حال به لطف خدا و از آنجایی که مشهدی هستم به لطف امام رضا(ع) در مرحله اول قبول شدم. در دو مرحله بعدی هم اگر اغراق نباشد از بین ۴۰۰۰ و خرده‌ای داوطلب، بین چهار برگزیده نهایی بودم. همان موقع از صفر و خبرهای کوتاه در رادیو و بعد هم بخش ورزشی شروع کردم، خبرهایی که گاهی فقط دو خط بودند و گاهی لطف می‌کردند و خداحافظی را هم با آن همراه می‌کردند!

از چه سالی مشغول شدید؟

من از سال ۸۱ وارد صدا و سیمای مرکز خراسان رضوی شدم و بعد از شش سال مجددا تعدادی برای بخش خبر انتخاب شدند. در ادامه پس از تست هم زیرنظر استادانی مثل اکبر منانی، عالمی و... آموزش‌هایی را که باید، گذراندیم. در این بخش ابتدا با نریشن‌های جنگ غزه کارم را شروع کردم و بعد هم خبر ۱۹، ۲۲ و ۳۰ و در نهایت سال ۹۱ بود که فعالیتم را در خبر ۲۱ شروع کردم.

یکی از اتفاق‌های معروف بین گوینده‌ها اشتباه یا همان سوتی‌هایی است که گاهی در خواندن خبرها رخ می‌دهد، شما این ماجرا را چطور پشت سر می‌گذارید؟

گوینده تا آنجا که می‌تواند نباید تپق بزند اما گاهی این اتفاق غیرارادی است و مدیریت لغزش زبانی باشد از آن چشم پوشی می‌کند، چو خوب تلفظ کنی بعد آن را درست کنی، مشکلی اشتباهاتی هست که جبران‌ناپذیرند و گاف گوین مثلا آذربایجان شرقی را غربی بگویی یا خبر را با آن ا شامل جریمه می‌شود و یکی از جریمه‌های اصلی کم می‌شود تا به حالت اول خودش برگردد.

خود شما این تجربه را داشتید؟

من بارها تپق زدم و درست کردم و پیش نیامد بگویم و آن را اصلاح نکنم اگر هم موردی بوده که د تذکر سردبیر در خبر بعدی آن را اصلاح می‌کنم.

در آن زمان چه حسی داشتید؟

در آن لحظه همه تلاشم این است که خونسردی خبر را جمع کنم اما بعد از آن تا نزدیک دو روز از این اما روی آنتن همه سعیم این است که کمترین آس نزنم، چون این موارد برای گوینده مثل دومینو اس آن را خراب کرده فکر کند دیگر نمی‌تواند بقیه اخبا همین دلیل اصلا نباید به آن تپق فکر کرد.

فضای خبری ما نسبت به چند سال قبل می‌ت نرم‌تر شدن قالب و... داشته، شما آن را چطور می‌بی با رسیدن به استاندارد این ماجرا فاصله داریم؟

آن اجراها هم درست بودند و نمی‌شود گفت ا و... بود بد است، آن شیوه مربوط به همان زم وگوینده‌های ما در آن شرایط واقعا اجرای درستی د هم شاید غیر از این را قبول نمی‌کرد اما امروز با تغی خبرها، موارد نرم‌تری هم داریم و اجراها خیلی روا گوینده هم خیلی راحت‌تر می‌تواند خبر را به مخا حال بازهم برای آینده جای کار داریم اما در مجموع سمت خوبی در این مسیر در حال حرکتیم. استفا از مواردی است که باعث شده آنها اخبار را باریتم ت